

2021. március 11., csütörtök

P9_TA(2021)0080

A géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapot

Az Európai Parlament 2021. március 11-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (D070621/02 – 2021/2553(RSP))

(2021/C 474/06)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetére (D070621/02,
- tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 7. cikke (3) bekezdésére és 19. cikke (3) bekezdésére,
- tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezése iránti kérelemről, valamint a 641/2004/EK és az 1981/2006/EK bizottsági rendelet módosításáról szóló 503/2013/EU bizottsági végrehajtási rendeletre ⁽²⁾,
- tekintettel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság 2021. január 11-i szavazására, ahol nem nyilvánítottak véleményt,
- tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁾ 11. és 13. cikkére,
- tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2018. június 21-én elfogadott és 2018. július 25-én közzétett véleményre ⁽⁴⁾,
- tekintettel a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) engedélyezését kifogásoló korábbi állásfoglalásaira ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ HL L 268., 2003.10.18., 1. o.

⁽²⁾ HL L 157., 2013.6.8., 1. o.

⁽³⁾ HL L 55., 2011.2.28., 13. o.

⁽⁴⁾ Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapot élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő, az 1829/2003/EK rendelet szerinti értékeléséről (EFSA-GMO-NL-2014-122. sz. kérelem), EFSA Journal, 2018; 16(7):5349, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349>

⁽⁵⁾ A 8. parlamenti ciklusban a Parlament 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogást emelt a GMO-k engedélyezésével szemben. Emellett a 9. parlamenti ciklus során a következő további állásfoglalásokat fogadta el:

- az Európai Parlament 2019. október 10-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MZHGOJG (SYN-000JG-2) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0028),
- az Európai Parlament 2019. október 10-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított A2704-12 (ACS-GM005-3) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0029),

— tekintettel eljárási szabályzata 112. cikkének (2) és (3) bekezdésére,

-
- az Európai Parlament 2019. október 10-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 és DAS-40278-9 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0030),
 - az Európai Parlament 2019. november 14-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) gyapotot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0054),
 - az Európai Parlament 2019. november 14-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 89788 (MON-89788-1) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0055),
 - az Európai Parlament 2019. november 14-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 kukoricát, valamint a MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 és NK603 × DAS-40278-9 alkombinációt tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0056),
 - az Európai Parlament 2019. november 14-i állásfoglalása (2019. november 14.) a géntechnológiával módosított Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 kukoricát, valamint a Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 és GA21 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat, négyet vagy ötöt ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2019)0057),
 - az Európai Parlament 2020. május 14-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0069),
 - az Európai Parlament 2020. november 11-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről és az (EU) 2018/1111 bizottsági végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0291),
 - az Európai Parlament 2020. november 11-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0292),
 - az Európai Parlament 2020. november 11-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 és NK603 egyszeres genetikai eseményekből kettőt, hármat vagy négyet ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0293),
 - az Európai Parlament 2020. december 17-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 szójababot tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0365),
 - az Európai Parlament 2020. december 17-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 kukoricát, valamint a MON 87427, MON 89034, MIR162 és MON 87411 egyszeres genetikai eseményekből kettőt vagy hármat ötvöző, géntechnológiával módosított kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő engedélyezéséről szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0366),
 - az Európai Parlament 2020. december 17-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0367),
 - az Európai Parlament 2020. december 17-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 88017 (MON-88Ø17-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0368),
 - az Európai Parlament 2020. december 17-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 89034 (MON-89Ø34-3) kukoricát tartalmazó, abból álló vagy abból előállított termékek forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezésének megújításáról szóló bizottsági végrehajtási határozat tervezetéről (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0369).

2021. március 11., csütörtök

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalási indítványára,

- A. mivel 2014. szeptember 30-án a Bayer CropScience AG (a továbbiakban: kérelmező) az 1829/2003/EK rendelet 5. és 17. cikkének megfelelően kérelmet nyújtott be a géntechnológiával módosított GHB614 × T304-40 × GHB119 gyapotot (a továbbiakban: géntechnológiával módosított gyapot) tartalmazó, abból álló vagy abból előállított élelmiszerek, élelmiszer-összetevők és takarmányok forgalomba hozatalára vonatkozóan; mivel a kérelem a géntechnológiával módosított gyapotot tartalmazó vagy abból álló olyan termékek forgalomba hozatalára is kiterjedt, amelyeket – a termesztés kivételével – nem élelmezési vagy takarmányozási felhasználásra szánnak;
- B. mivel az EFSA 2018. június 21-én kedvező véleményt adott, amelyet 2018. július 25-én tettek közzé;
- C. mivel a géntechnológiával módosított gyapot három genetikailag módosított gyapotesemény keresztezéséből származik, glufozinátot és glifozátot tartalmazó gyomirtó szerrel szembeni ellenálló képességet biztosít, valamint két rovarölő fehérjét („Bt” vagy „Cry” fehérjét), Cry1Ab-t és Cry2Ae-t állít elő, amelyek a gyapottal táplálkozó bizonyos lepidopterák (lepkék) lárváira mérgezőek⁽⁶⁾;
- D. mivel annak ellenére, hogy a gyapotmagolaj emberi fogyasztása Európában viszonylag korlátozott, számos különböző élelmiszer-ipari termékben megtalálható, például egyes salátaöntetekben, majonézekben, finompékárúkban, kenhető-csokoládé-termékekben és burgonyaszirmokban; mivel a gyapotot elsősorban gyapotmagpogácsa, gyapotmagliszt vagy teljes zsírtartalmú gyapotmag formájában adják az állatoknak⁽⁷⁾; mivel a gyapotot az emberek gyapotliszt formájában is fogyasztják;
- E. mivel az 1829/2003/EK rendelet egyfelől rögzíti, hogy a géntechnológiával módosított élelmiszerek vagy takarmányok nem gyakorolhatnak kedvezőtlen hatást az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, másfelől pedig előírja a Bizottság számára, hogy határozatainak megszövegezése során vegye figyelembe az uniós jog minden vonatkozó rendelkezését és a vizsgált üggyel kapcsolatos egyéb jogszerű tényezőket; mivel az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) fenntartható fejlődési céljai, a Párizsi Megállapodás és a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény értelmében az Unióra háruló kötelezettségeknek e jogszerű tényezők körébe kell tartozniuk;
- F. mivel az 503/2013/EU végrehajtási rendelet előírja annak értékelését, hogy a várható mezőgazdasági gyakorlatok befolyásolják-e a tanulmányozott végpontok eredményét; mivel az említett végrehajtási rendelet szerint ez különösen fontos a gyomirtó szerekkel szemben ellenálló növények esetében; mivel továbbá a terepkísérletekre kiválasztott különböző helyszíneknek tükrözniük kell a növény termesztésének különböző meteorológiai és agronómiai feltételeit;

A génkifejeződésre és a növényösszetételre vonatkozó adatok hiánya

- G. mivel a géntechnológiával módosított gyapot összetételének és agronómiai értékelésének céljából szántóföldi kísérleteket csak nyolc helyszínen végeztek az Egyesült Államokban, más releváns gyapottermelő területeken viszont nem; mivel csak egy évből, 2012-ből származó adatokat használtak fel arra, hogy adatokat szolgáltatassanak a növények termesztésének releváns meteorológiai körülményeiről;
- H. mivel a glufozinátot és a glifozátot nem használták kiegészítő gyomirtó szerként olyan magas dózisokban, amilyeneket a gyomrezisztencia erősödésével összefüggésben el lehetne várni;
- I. mivel az EFSA nem kért további vizsgálatokat, pl. egy évnél hosszabb ideig tartó és más gyapottermelő régiókban lévő helyszíneken végzett szántóföldi kísérleteket; mivel továbbá nem állítottak elő olyan adatokat, amelyek szélsőségesebb környezeti feltételekre vonatkoznának, például olyanokra, amilyeneket az éghajlatváltozás okoz, annak ellenére, hogy kimutatták, hogy a környezeti tényezők hatással lehetnek a Bt-toxinok expresszáására⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Az EFSA véleménye, 10. o.

⁽⁷⁾ Az EFSA véleménye, 22. o.

⁽⁸⁾ Lásd például: Adamczyk, J. J. Jr., Meredith, W. R. Jr., „Genetic basis for variability of Cry1Ac expression among commercial transgenic *Bacillus thuringiensis* (Bt) cotton cultivars in the United States”, *Journal of Cotton Science*, 2004, 8(1), 433–440. o., <https://pubag.nal.usda.gov/catalog/10670> valamint Trtikova, M., Wikmark, O.G., Zemp, N., Widmer, A., Hilbeck, A., Transgene expression and Bt protein content in transgenic Bt maize (MON810) under optimal and stressful environmental conditions, *Plos ONE*, 2015:10(4), e0123011, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0123011>

2021. március 11., csütörtök

A kiegészítő gyomirtószerek értékelésének hiánya

- J. mivel számos tanulmány kimutatta, hogy a gyomirtó szerek ellenálló, géntechnológiával módosított növények alkalmazása következtében nagyobb arányban használnak kiegészítő gyomirtó szereket, nagyrészt a gyomirtó szerek ellenálló gyomok megjelenése miatt⁽⁹⁾; mivel következésképpen számítani kell arra, hogy a géntechnológiával módosított gyapot nagyobb mértékben és ismétlődően lesz kitéve glufozinátnak és glifozátnak, és hogy ezért a termésben nagyobb mennyiségű maradékanyag lehet jelen;
- K. mivel továbbra is vannak nyitott kérdések a glifozát rákkeltő hatásával kapcsolatban; mivel az EFSA 2015 novemberében arra a következtetésre jutott, hogy nem valószínű, hogy a glifozát rákkeltő hatása, az Európai Vegyianyag-ügynökség 2017 márciusában pedig azt a következtetést vonta le, hogy a besorolás nem indokolt; mivel ezzel szemben a Nemzetközi Rákkutatási Ügynökség – az Egészségügyi Világszervezet rákbetegségekre szakosodott ügynöksége – 2015-ben a glifozátot az emberre valószínűleg rákkeltő hatást gyakorló anyagként sorolta be;
- L. mivel az EFSA szerint hiányoznak azok a toxikológiai adatok, amelyek lehetővé tennék, hogy fogyasztói kockázatértékelést végezzenek a glifozát számos, a géntechnológiával módosított, glifozáttűrő növények esetében releváns bomlástermék tekintetében⁽¹⁰⁾;
- M. mivel a glufozinát 1B. kategóriájú, reprodukciót károsító anyagnak minősül, így megfelel az 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹¹⁾ kizárási kritériumainak; mivel a glufozinát Unióban való használatára vonatkozó jóváhagyás 2018. július 31-én lejárt⁽¹²⁾; mivel a géntechnológiával módosított gyapot glufozináttal szembeni tűrőképességét a kétszeresére növelték, ami még magasabb adagok alkalmazását teszi lehetővé a növényeken;
- N. mivel a vizsgálatok azt mutatják, hogy a glifozát és a glufozinát súlyosan befolyásolhatja a mikrobiomot⁽¹³⁾, következésképpen mielőtt bármilyen következtetést le lehetne vonni az egészségügyi hatásokról és az élelmiszer-biztonságról, először értékelni kell az élelmiszerekben és takarmányokban a glifozáttal és a glufozináttal való permetezés révén megjelenő Bt-toxinok bélrendszerre gyakorolt hosszú távú toxicitását (vegyes toxicitását);
- O. mivel a géntechnológiával módosított növényeken talált gyomirtószer-maradékanyagok és bomlástermékek értékelése kívül esik az EFSA géntechnológiával módosított szervezetek tudományos testülete hatáskörén, és ezért azt nem végzik el a GMO-kra vonatkozó engedélyezési eljárás részeként; mivel ez problémákat vet fel, tekintettel arra, hogy a kiegészítő gyomirtó szerek az érintett, géntechnológiával módosított növény általi lebontásának módját és a bomlástermékek (metabolitok) összetételét és így módon toxicitását maga a genetikai módosítás válthatja ki⁽¹⁴⁾;

⁽⁹⁾ Lásd például: Bonny, S., Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact, Environmental Management, 2016. január, 57(1), 31–48. o., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> és Benbrook, C.M., Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years, Environmental Sciences Europe, 2012. szeptember 28., 24. kötet (1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽¹⁰⁾ Az EFSA által a glifozát hatóanyagú növényvédő szereknél felmerülő kockázatok értékelésének szakértői vizsgálatából levont következtetés, EFSA Journal 2015; 13(11):4302, 3. o., <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.).

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

⁽¹³⁾ Lásd például: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389420301400?via%3Dihub>

⁽¹⁴⁾ A glifozát esetében csakugyan ez a helyzet áll fenn, ahogyan arra „A glifozátra vonatkozó hatályos maradékanyag-határértékekről” szóló, a 396/2005/EK rendelet 12. cikke szerinti EFSA-felülvizsgálat” című indokolással ellátott vélemény is rámutat. EFSA Journal 2018; 16(5):5263, 12. o., <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>

2021. március 11., csütörtök

A Bt-toxinokkal kapcsolatos lezáratlan kérdések

- P. mivel a biztonságossági vizsgálatok elvégzéséhez *Escherichia coli*ban (*E. coli*) és *B. thuringiensis*ben előállított Cry1Ab és Cry2Ae fehérjéket használtak, nem pedig a géntechnológiával módosított növény által előállított fehérjéket⁽¹⁵⁾, ami azt jelenti, hogy a mérgező hatások értékelése a baktériumokban mesterségesen előállított Bt-toxinok és a növény által termelt Bt-toxinok feltételezett egyenértékűségén alapul; mivel ugyanakkor a szinergikus hatások megfelelő figyelembevétele érdekében az értékelések nem alapulhatnak kizárólag mikrobiális rendszerekben előállított transzgénikus Bt-toxinokkal végzett vizsgálatokon;
- Q. mivel továbbá kevés jelentőség tulajdonítható az elszigetelt fehérjékkel végzett toxikológiai vizsgálatoknak, mivel a géntechnológiával módosított növényekben, például a kukoricában, a gyapokban és a szójababban előforduló Bt-toxinok természetüknél fogva mérgezőbbek, mint az izolált Bt-toxinok; mivel ennek az oka, hogy a növényi szövetben jelen lévő proteázgátlók (PI) növelhetik a Bt-toxinok toxicitását a lebomlásuk késleltetésével; mivel ezt a jelenséget számos tudományos vizsgálat igazolta, többek között a Monsanto 30 évvel ezelőtt végzett tanulmánya, amely kimutatta, hogy még a rendkívül alacsony PI-szintek is akár húszszorosára növelték a Bt-toxinok toxicitását⁽¹⁶⁾;
- R. mivel ezeket a hatásokat soha nem vették figyelembe az EFSA kockázatértékelései során, még akkor sem, ha azok minden, az Unióban behozatalra vagy termesztésre engedélyezett Bt-növény esetében relevánsak; mivel a PI és a Bt-toxinok közötti kölcsönhatásból eredő fokozott toxicitásból eredő kockázatok nem zárhatók ki a Bt-toxinokat tartalmazó élelmiszereket fogyasztó emberekre és ilyen takarmányokat fogyasztó állatokra nézve;
- S. mivel számos vizsgálat azt mutatja, hogy olyan mellékhatások figyelhetők meg, amelyek a Bt-toxinoknak való expozíció következtében befolyásolhatják az immunrendszert, és hogy egyes Bt-toxinok adjuváns tulajdonságokkal rendelkezhetnek⁽¹⁷⁾, ami azt jelenti, hogy növelhetik azon egyéb fehérjék allergén jellegét, amelyekkel kapcsolatba kerülnek;
- T. mivel a gyomirtó szerek maradékanyagainak és metabolitjainak a Bt-toxinokkal fellépő potenciális kölcsönhatásának vizsgálatát nem tartják az EFSA GMO-testületének hatáskörébe tartozó műveletnek, ezért nem is kerül rá sor a kockázatértékelés részeként; mivel ez problematikus, mivel a glifozáttal és glufoszináttal való permetezésből származó maradékanyagok ismert módon megzavarják a mikrobiomot, ami például erősítheti a Bt-toxinokkal kombinált immunreakciókat⁽¹⁸⁾;

Bt-növények: a nem célszervezetekre gyakorolt hatások és fokozott rezisztencia

- U. mivel a rovarölő szerek használatától eltérően – amikor az expozíció a permetezéskor és azt követően korlátozott ideig áll fenn – a genetikailag módosított Bt-növények használata a célszervezetek és a nem célszervezetek Bt-toxinokkal szembeni folyamatos expozíciójához vezet;

⁽¹⁵⁾ Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a Bayer CropScience AG által benyújtott, rovarrezisztens és gyomirtó szerek ellenálló, géntechnológiával módosított T-304-40 gyapot élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő forgalomba hozatalára vonatkozó, az 1829/2003/EK rendelet szerinti kérelemről (hivatkozási szám: EFSA-GMO-NL-2011-97), EFSA Journal, 2013; 11(6):3251, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3251> és az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének szakvéleménye a Bayer CropScience AG által benyújtott, rovarrezisztens és gyomirtó szerek ellenálló, géntechnológiával módosított GHB119 gyapot élelmiszerként és takarmányként való felhasználás céljából történő forgalomba hozatalára vonatkozó, az 1829/2003/EK rendelet szerinti kérelemről (hivatkozási szám: EFSA-GMO-NL-2011-96), EFSA Journal, 2016; 14(10):4586, 14. o., <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4586>

⁽¹⁶⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L.: Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors, Journal of Agricultural and Food Chemistry 38., 1145–1152. o., <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹⁷⁾ Az áttekintést lásd itt: Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L.: An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals, Journal of Applied Toxicology, 2016. május, 36(5), 630–648. o., <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jat.3252/full>

⁽¹⁸⁾ Parenti, M. D., Santoro, A., Del Rio, A., Franceschi, C.: Literature review in support of adjuvanticity/immunogenicity assessment of proteins, EFSA Supporting Publications, 2019. január, 16(1):1551, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1551>

2021. március 11., csütörtök

- V. mivel az a feltételezés, hogy a Bt-toxinok egyetlen célspecifikus hatásmódot mutatnak, többé nem tekinthető helytállónak, és a nem célszervezetekre gyakorolt hatásokat nem lehet kizárni ⁽¹⁹⁾; mivel a jelentések szerint egyre több nem célszervezetet érnek hatások különféle formában; mivel egy közelmúltban készült áttekintés 39 olyan lektorált publikációt említ, amelyek a Bt-toxinok számos „tartományon kívüli” fajra gyakorolt, jelentős káros hatásáról számolnak be ⁽²⁰⁾;
- W. mivel számos nem célszervezet lehet kitéve a Bt-toxinoknak az EU-ban importált Bt-növények kiszóródása, illetve az azokból származó hulladék és trágya révén; mivel a kockázatértékelés nem értékelte a nem célszervezetekre gyakorolt hatásokat;
- X. mivel a kockázatértékelés nem mérlegelte a célkártévk Bt-toxinokkal szembeni rezisztenciájának kialakulását, amelynek lehetséges következménye a környezet szempontjából kevésbé biztonságos rovarölő szerek használata vagy a géntechnológiával módosított növényekre történő gyakoribb és magasabb dózisban történő kijuttatás a művelés szerinti országban; mivel az Egyesült Államok Környezetvédelmi Ügynöksége azt tervezi, hogy a következő három-öt évben fokozatosan megszünteti a Bt-kukorica számos hibridjét, valamint egyes Bt-gyapoptfajtaikat az ilyen növényekkel szembeni rovarrezisztencia növekedése miatt ⁽²¹⁾;
- Y. mivel bár voltak arra vonatkozó állítások, hogy a Bt-növények használata a rovarölő szerek használatának csökkenéséhez vezet, egy, az Egyesült Államokban nemrégiben közzétett tanulmány ⁽²²⁾ megállapítja, hogy „a Bt-növények rovarölőszer-használati mintázatokra gyakorolt befolyását vizsgáló több elemzés a jelek szerint nem vette figyelembe a vetőmagkezelést, így túlbecsülhette a Bt-növényekhez kapcsolódó rovarölőszer-használat (különösen a »kezelt terület«) csökkenését”;
- Z. mivel az Unió részes fele a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezménynek, amely egyértelművé teszi, hogy mind az exportáló, mind az importáló országok nemzetközi felelősséggel rendelkeznek a biológiai sokféleség tekintetében;

A tagállami illetékes hatóságok észrevételei

- AA. mivel a tagállamok a három hónapos konzultációs időszak alatt számos kritikus észrevételt nyújtottak be az EFSA-nak ⁽²³⁾; mivel e kritikai észrevételek között szerepel, hogy a fenotípusos értékelésre, az összetételre és a toxicitásra vonatkozóan szolgáltatott adatok és adatelemzések nem elégségesek, hogy az összetétel-elemzés nem vette figyelembe a kiegészítő gyomirtó szerek maradványait és metabolitjait, valamint hogy a kérelmező környezetvédelmi felügyeleti tervre vonatkozó javaslata nem felel meg a 2001/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽²⁴⁾ VII. mellékletében meghatározott célkitűzéseknek, és hogy a nyomonkövetési tevékenységek nem kapcsolódnak a vonatkozó védelmi célokhoz; mivel egy tagállam illetékes hatósága elutasította a géntechnológiával módosított gyapot forgalomba hozatalára irányuló javaslatot azon az alapon, hogy a három egyedi eseményre vonatkozó korábbi értékelések nem voltak elégségesek az emberi egészség magas szintű védelmének biztosításához;

Az Unió nemzetközi kötelezettségeinek tiszteletben tartása

- AB. mivel az élelemhez való jog kérdésével megbízott különleges ENSZ-előadó 2017-es jelentése megállapította, hogy a veszélyes peszticidek – különösen a fejlődő országokban – katasztrofális hatást gyakorolnak az egészségre ⁽²⁵⁾; mivel az ENSZ 3.9. fenntartható fejlődési célja a veszélyes vegyi anyagok, valamint a levegő-, víz- és talajszennyezés és -fertőzöttség miatt bekövetkező halálesetek és megbetegedések számának jelentős mértékű csökkenését tűzte ki 2030-ra ⁽²⁶⁾; mivel a géntechnológiával módosított gyapot behozatalának engedélyezése növelné a keresletet a reprodukciót károsító gyomirtó szerrel kezelt növény és az Unióban már nem engedélyezett gyomirtó szer iránt, növelve ezáltal a harmadik országokban dolgozók expozícióját; mivel a munkavállalók fokozott kitettségének kockázata kiemelt problémát jelent a géntechnológiával módosított, gyomirtó szernek ellenálló növények esetében, tekintettel a felhasznált gyomirtó szerek nagyobb mennyiségére;

⁽¹⁹⁾ Lásd például: Hilbeck, A., Otto, M., Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment, *Frontiers in Environmental Science* 2015, 3:71, <https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071>

⁽²⁰⁾ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bohn, T., Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design, *RAGES* 2020, 4. o., https://www.testbiotech.org/sites/default/files/RAGES_report-Insecticidal%20Bt%20plants.pdf

⁽²¹⁾ <https://www.dtnpf.com/agriculture/web/ag/crops/article/2020/09/29/epa-proposes-phasing-dozens-bt-corn>

⁽²²⁾ Douglas, M.R., Tooker, J.F.: „Large-Scale Deployment of Seed Treatments Has Driven Rapid Increase in Use of Neonicotinoid Insecticides and Preemptive Pest Management in U.S. Field Crops”, *Environmental Science and Technology*, 2015., 49, 8, 5088–5097. o., <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/es506141g>

⁽²³⁾ A tagállamok észrevételei, amelyek az EFSA kérdésnyilvántartásán keresztül érhetők el (hivatkozás: EFSA-Q-2014-00721): <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>

⁽²⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/18/EK irányelve (2001. március 12.) a géntechnológiával módosított szervezetek környezetbe történő szándékos kibocsátásáról és a 90/220/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 106., 2001.4.17., 1. o.).

⁽²⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽²⁶⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

2021. március 11., csütörtök

Antidemokratikus döntéshozatal

- AC. mivel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Élelmiszerlánc- és Állategészségügyi Állandó Bizottság 2021. január 11-i szavazása során nem nyilvánítottak véleményt, ami azt jelenti, hogy az engedélyezést nem támogatta a tagállamok minősített többsége; mivel (az Unió népességének 35,52 %-át képviselő) 13 tagállam az engedélyezés ellen szavazott, és csak 10 tagállam (27,49 %) szavazott mellette; mivel (37 %-ot képviselő) 4 tagállam tartózkodott;
- AD. mivel a Bizottság elismeri, hogy gondot okoz az a tény, hogy a géntechnológiával módosított szervezetek engedélyezésére vonatkozó határozatokat a Bizottság továbbra is a tagállamok minősített többségének támogatása nélkül fogadja el, ami a termékenedélyezés terén meglehetősen kivételes esetnek számít, de a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok esetében normává vált;
- AE. mivel az Európai Parlament a 8. ciklusban összesen 36 állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogásolta a géntechnológiával módosított élelmiszerek és takarmányok forgalomba hozatalát (33 állásfoglalás), és a GMO-k Unión belüli termesztését (három állásfoglalás); mivel 9. ciklusában az Európai Parlament már 16 kifogást fogadott el a GMO-k forgalomba hozatala ellen; mivel a tagállamok minősített többsége nem támogatta egyik említett GMO engedélyezését sem; mivel a tagállamok többek között az elővigyázatosság elvének az engedélyezési eljárás során való figyelmen kívül hagyása, valamint a kockázatértékeléssel kapcsolatos tudományos aggályok miatt nem támogatják az engedélyezést;
- AF. mivel a Bizottság – annak ellenére, hogy elismeri a demokratikus hiányosságokat, a tagállamok támogatásának hiányát és a Parlament kifogásait – továbbra is folytatja a GMO-k engedélyezését;
- AG. mivel nincs szükség jogszabály-módosításra ahhoz, hogy a Bizottság elállhasson a géntechnológiával módosított szervezetek engedélyezéséről olyan esetben, amikor a Fellebbviteli Bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többségének támogatása ⁽²⁷⁾;
1. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete túllépi az 1829/2003/EK rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;
2. úgy véli, hogy a bizottsági végrehajtási határozat tervezete nem felel meg az uniós jognak, mivel nem egyeztethető össze az 1829/2003/EK rendelet célkitűzésével, azaz a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽²⁸⁾ meghatározott általános alapelvekkel összhangban azzal, hogy a belső piac hatékony működésének biztosítása mellett alapul szolgáljon az emberi élet és egészség, az állatok egészsége és az állatjólét, a környezet és a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez;
3. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza végrehajtási határozata tervezetét;
4. üdvözli, hogy a Bizottság végül a képviselőknek címzett 2020. szeptember 11-i levelében elismerte, hogy a GMO-kra vonatkozó engedélyezési határozatoknál figyelembe kell venni a fenntarthatóságot ⁽²⁹⁾; ugyanakkor mély csalódottságának ad hangot amiatt, hogy a Bizottság azóta is folytatja a géntechnológiával módosított szervezetek behozatalának engedélyezését, annak ellenére, hogy a Parlament ezt ellenzi és a tagállamok többsége ellene szavaz;
5. felszólítja a Bizottságot, hogy a lehető leghamarábban tegyen előrelépést a fenntarthatósági kritériumok kidolgozása terén, a Parlament teljes körű bevonásával; felszólítja a Bizottságot, hogy nyújtson tájékoztatást e folyamat végrehajtásának módjáról és időkeretéről;

⁽²⁷⁾ A 182/2011/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerint ha nincs meg a tagállamok minősített többsége a fellebbviteli bizottságban, az Európai Bizottság az engedélyezést „folytathatja”, nem pedig „köteles folytatni”.

⁽²⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.).

⁽²⁹⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

2021. március 11., csütörtök

6. ismételten felszólítja a Bizottságot, hogy ne adjon ki gyomirtó szernek ellenálló, géntechnológiával módosított növényekre vonatkozó engedélyt mindaddig, amíg nem kerül sor a maradékanyagokkal kapcsolatos egészségügyi kockázatok átfogó egyedi kivizsgálására, aminek teljes körű értékelést kell magában foglalnia a géntechnológiával módosított növények kiegészítő gyomirtó szerekkel történő permetezéséből visszamaradó maradékanyagok jelenlétére vonatkozóan, valamint értékelést a gyomirtó szerek bomlástermékei jelenlétére és bármely kombinált hatására vonatkozóan, ideértve magával a géntechnológiával módosított növényvel való kölcsönhatásait is;
7. ismételten felszólítja a Bizottságot, hogy ne engedélyezze semmiféle olyan, géntechnológiával módosított növény élelmezési vagy takarmányozási célú felhasználását szolgáló behozatalát, amelyet az Unióban nem engedélyezett gyomirtó hatóanyaggal szemben ellenállóvá tettek;
8. felhívja az EFSA-t, hogy ismerje el végre a natív Bt-toxinok és a géntechnológiával módosított növények szintetikus transzgénjei által expresszált fehérjék közötti lényeges különbségeket, és bővítse ki kockázatértékelését annak érdekében, hogy teljes mértékben figyelembe vegye a Bt-toxinok, a géntechnológiával módosított növények és azok összetevői, a kiegészítő gyomirtó szerekkel való permetezés maradékanyagai, a környezet, valamint az egészségre és az élelmiszer-biztonságra gyakorolt hatások közötti kölcsönhatásokat és kombinációs hatásokat;
9. felhívja az EFSA-t, hogy a továbbiakban ne fogadja el az olyan izolált fehérjéken alapuló toxicitási vizsgálatokat, amelyek szerkezete és biológiai hatásai valószínűleg eltérnek a növény által termelt fehérjékétől, továbbá követelje meg, hogy minden vizsgálatot a géntechnológiával módosított növényből származó szöveteken végezzenek el;
10. felhívja az EFSA-t, hogy gondoskodjon arról, hogy a terepvizsgálatokból vagy üvegházakból származó adatok az agronómiai és környezeti feltételek kellően széles körét lefedjék ahhoz, hogy értékelni lehessen a génexpresszió és a növényösszetétel tekintetében a művelés során várható valamennyi stressztényező hatását;
11. felhívja az EFSA-t, hogy gondoskodjon arról, hogy a terepvizsgálatokból vagy üvegházakból származó adatok a különböző fajták kellően széles körét lefedjék ahhoz, hogy értékelni lehessen a különféle genetikai háttereknek a génexpresszióra és a növényösszetételre gyakorolt hatását;
12. felhívja az EFSA-t, hogy kérjen adatokat a géntechnológiával módosított növényekből származó élelmiszerek és takarmányok fogyasztásának a bél-mikrobiómára gyakorolt hatásáról;
13. ismételten sürgeti a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az Unió nemzetközi megállapodások – például a Párizsi Megállapodás, a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai – szerinti kötelezettségeit;
14. felhívja a figyelmet arra, hogy az 182/2011/EU rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslattal ⁽³⁰⁾ kapcsolatban az Európai Parlament által 2020. december 17-én elfogadott módosítások, amelyeket a Parlament a Tanáccsal folytatott tárgyalások alapjaként fogadott el, kimondják, hogy a Bizottság nem engedélyezhet GMO-kat, amennyiben a tagállamok minősített többsége nem támogatja azt; ragaszkodik ahhoz, hogy a Bizottság tartsa tiszteletben ezt az álláspontot, és felhívja a Tanácsot, hogy folytassa munkáját, és sürgősen fogadjon el egy általános megközelítést e kérdéssel kapcsolatban;
15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

⁽³⁰⁾ Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0364.